

Samhällsbyggnadsnämnden

2017-09-26

§ 151

Remissyttrande över promemorian "Vattenmiljö och vattenkraft"

Dnr 2017-1128-340

Beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden, i sin egenskap av remissinstans för Tingsryds kommun, avstyrker lagförslaget i sin helhet.

Beskrivning av ärendet

Ärendet avser miljö- och energidepartementets promemoria "Vattenmiljö och vattenkraft". Promemorian är ett förslag till ändringar i miljöbalken, dess promulgationslag, med flera tillhörande författningar som reglerar villkoren för vattenverksamheter.

Promemorian är ett förslag från miljö- och energidepartementets sida att hitta en lösning på två frågor, nämligen införlivandet av viss EU-rätt inom området (ramvattendirektivet och Weserdomen) i svensk lagstiftning och implementering av Energiöverenskommelsens vattenkraftrelaterade del. Energiöverenskommelsen, som slöts mellan S, M, MP, C och KD, föregicks av riksdagens tillkännagivande att den svenska vattenkraften ska ha moderna miljövillkor, men att orimliga kostnader inte får drabba den småskaliga vattenkraften vid tillståndsprocesserna.

Departementet föreslår därför bland annat att en övergripande nationell plan ska tas fram för prövning av vattenkraftverksamheterna. Utifrån ett nationellt helhetsperspektiv ska avvägning göras i det enskilda fallet mellan behovet av nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel och behovet av miljöförbättrande åtgärder. Med "nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel" menas effekt- och reglerkraft i de storskaliga vattenkraftverken. Vidare föreslår departementet att en sakkunnig alltid ska förordnas av domstolen vid en om- eller nyprövning av en vattenverksamhet i enlighet med planen. Den sakkunniges arbete ska bekostas av verksamhetsutövaren. Departementet föreslår också att regeringen får utfärda generella föreskrifter som bryter igenom meddelade tillstånds rättskraft.

Departementet bedömer att lagförslaget inte kommer att beröra kommunerna i någon nämnvärd utsträckning och att den kommunala självstyrelsen inte kommer att påverkas.

Justerare

CHH

MW

Utdragsbestyrkande

Samhällsbyggnadsnämnden

2017-09-26

§ 151 fortsättning

Analys av lagförslaget

Promemorians konsekvensanalys är rudimentär och tar i stort sett endast upp processkostnadsaspekter. I detta hänseende strider också förslaget mot riksdagens tillkännagivande. Istället för att minska processkostnaderna för ägare av småskalig vattenkraft, som mer eller mindre kommer att tvingas till antingen om- eller nyprövningar av sina anläggningar, så riskerar dessa kostnader att skena. Kostnaden för den obligatoriska sakkunnige är ett exempel i lagförslaget på fördyringar.

Konstruktionen med en nationell plan, där avvägning ska göras mellan behovet av balanskraft för elnätet på nationell nivå och behovet av miljöförbättrande åtgärder, kommer att innebära att den småskaliga vattenkraften i princip alltid hamnar i stryckklass. Omkring 1700 småskaliga vattenkraftverk med tillhörande dammar risker alltså utrivning och fullständig nedläggning medan den storskaliga vattenkraften tillåts fortsätta sin verksamhet. Detta står i strid med Energiöverenskommelsen intention om att vattenkraften ska finnas kvar oavsett storlek och kapacitet. EU-rätten kommer att överimplementeras och leda till omotiverat hård lagstiftning gentemot vattenkraften, vilket det alltså saknas grund för.

Lagförslaget kommer leda till inskränkningar i äganderätten utan kompensation från det allmänna. Vidare strider lagförslaget mot näringsfriheten eftersom att de små vattenkraftverken riskerar att få ett generellt näringsförbud medan fortsatt drift tillåts i de storskaliga vattenkraftverken. Därmed strider lagförslaget också mot likabehandlingsprincipen eftersom skillnad görs i praktiken mellan stor- och småskalig vattenkraft. Konsekvensen av att bemyndiga regeringen till att på eget bevåg utfärda föreskrifter som bryter igenom tillståndens rättskraft är att förutsägbarheten minskas för en bransch som till sin natur (tunga investeringar som skrivs av på lång tid) behöver stabila regelförutsättningar över tid.

Utöver direkta effekter på den småskaliga vattenkraften kommer departementets lösning att med största sannolikhet leda till mycket stora konsekvenser för samhället. Hela det svenska samhället är planerat och uppbyggt kring att fördämningar är gjorda på olika sätt. Exempel på samhällsnyttor (utöver kraftproduktion) av fördämningarna är minskad risk för översvämningar och mildrad effekt av torkperioder.

Justerare

CHH

MW

Utdragsbestyrkande

Samhällsbyggnadsnämnden

2017-09-26

§ 151 fortsättning

Tingsryds kommun delar inte departementets bedömning att lagförslaget inte skulle påverka kommunen som sådan. Förutom att ett antal fördämningar riskerar att dömas till utrivning, med allt vad det innebär i personlig tragedi för ägaren, förstörda kultur- och naturvärden, så kommer grundvattennivån att sjunka. Vid sjunkande grundvattennivå riskerar enskilda brunnar att sina och vägar samt andra byggnadsverk att drabbas av sättningar. Tingsryds kommun, som är väghållare för de enskilda vägarna i kommunen, riskerar alltså att få tampas med vägsträckor som sätter sig och i värsta fall havererar, vilket kommer att leda till avstängda vägar och omfattande kostnader för att återställa dem. Att vattenförhållanden kan åsamka fatala skador på vägnätet har redan inträffat utan att en enda damm har rivits. Utrivningar av dammar i kommunen riskerar att förvärra detta problem.

Föreligger förslag att samhällsbyggnadsnämnden, i egenskap av remissinstans för Tingsryds kommun, ska avstyrka lagförslag i sin helhet.

Ärendet har inte behandlats vid samhällsbyggnadsutskottets sammanträde den 4 september 2017.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse från mark- och exploateringsingenjör Filip Storm, 2017-09-08.
2. Remiss av promemoria med förslag till ändrade bestämmelser för vattenmiljö och vattenkraft, Miljö- och energidepartementet, 2017-06-29.

Beslutet skickas till
Miljö- och energidepartementet
Mark- och exploateringsingenjör

Justerare

CHA

MW

Utdragsbestyrkande